

De bijzin

N°7

Een bijzin ingeluid met een voegwoord

Een bijzin is een zin die aan de hoofdzin vastzit. Er bestaan verschillende soorten bijzinnen. In dit hoofdstuk wordt alleen de bijzin uitgelegd die ingeluid wordt met een voegwoord.

Voorbeeld:

Ik drink een glas water, **omdat** ik dorst heb.

Hieronder volgt een tabel van de voegwoorden die het meest voorkomen. In de linker kolom wordt het verband tussen de twee zinnen aangegeven.

verband	voegwoorden
opsomming	en, of
reden/oorzaak - gevolg	want, omdat, zodat, doordat, daarom
tegenstelling	maar, hoewel, tenzij
tijd	nadat, voordat, toen, wanneer, terwijl, totdat, sinds
voorwaarde	als, wanneer
geen betekenis	dat, of

Dat en of

Er zijn twee voegwoorden die geen betekenis hebben: 'dat' en 'of'.

Ze worden gebruikt bij [de indirecte rede](#).

Voorbeeld:

Hans **zegt dat** zijn moeder ziek is.

Tom **vraagt of** Els honger heeft.

Drukt het werkwoord een zekerheid uit, dan wordt 'dat' gebruikt.

Drukt het een onzekerheid uit, dan wordt 'of' gebruikt.

De woordvolgorde in de bijzin

Er zijn, wat de woordvolgorde in de bijzin ingeluid met een voegwoord betreft, drie soorten voegwoorden:

- Voegwoorden: en, maar, want, of

Voegwoorden waarbij het onderwerp en de persoonsvorm onscheidbaar zijn en het onderwerp in de bijzin vooraan staat.

voegwoord	onderwerp	persoonsvorm
-----------	-----------	--------------

Eigenlijk worden hier twee hoofdzinnen verbonden.

Voorbeeld:

Ik heb zin om te fietsen **en** ik heb honger.

Ik heb honger, **maar** ik kan geen eten vinden.

Ik ga eten, **want** ik heb honger.

Ik ga zwemmen **of** ik ga voetballen.

Let op: Als bij zinnen met het voegwoord 'en', het onderwerp in de hoofd- en de bijzin hetzelfde is, kan dit de tweede keer weggelaten worden. Zie grammaticakaart '[Samentrekkingen](#)'.

Voorbeeld:

Hij is moe en hij wil slapen.

- Voegwoorden: dus en daarom

Voegwoorden waarbij het onderwerp en de persoonsvorm onscheidbaar zijn en waar sprake is van inversie, d.w.z. de persoonsvorm staat in de bijzin vooraan.

voegwoord	persoonsvorm	onderwerp
-----------	--------------	-----------

Voorbeeld:

Hij miste de bus, **dus** was hij te laat.

Ik heb geverfd, **daarom** zijn mijn handen blauw.

- Alle andere voegwoorden

Voegwoorden waarbij het onderwerp en de persoonsvorm scheidbaar zijn en de persoonsvorm achteraan de bijzin komt te staan.

voegwoord	onderwerp	ander woord	persoonsvorm
-----------	-----------	-------------	--------------

Voorbeeld:

Hij doet, **alsof hij pijn heeft**.

Hoewel Tim ziek is, gaat hij toch naar zijn werk.

Ik loop over straat, **omdat de stoep bezet is**.

Let op: Alle bijzinnen beginnen met een komma, behalve de bijzinnen die gemaakt worden met het voegwoord 'en' en 'of'.

© Telelangue - 2012